Philip Vermeulen, *You Are Here*, 2024

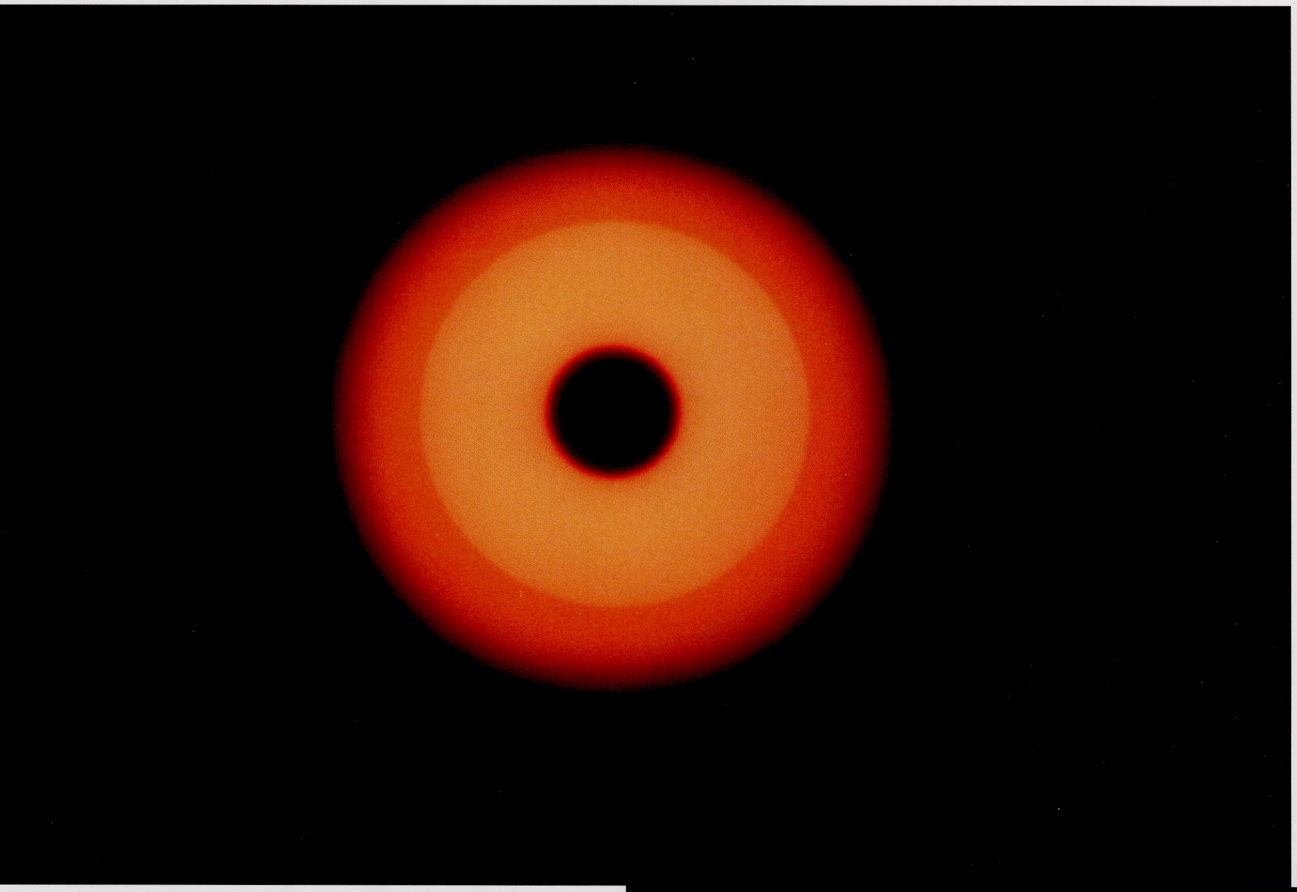

Philip Vermeulen, *You Are Here*, 2024, polyester resin, lamp, houten frame, DMX aansturing, aangekocht met steun van het Mondriaan Fonds, foto Annabel Jeuring

Rijksmuseum Twenthe

Voor zijn eerste museale tentoonstelling in Rijksmuseum Twenthe, die loopt van zomer 2024 tot begin 2025, kreeg kunstenaar Philip Vermeulen de opdracht twee nieuwe werken te ontwikkelen. Daarvan heeft het museum er recentelijk één aangekocht: *You Are Here*, een kleurrijke installatie die nauw samenhangt met het werk waar de tentoonstelling haar titel aan dankt, *Chasing The Dot*.

De installaties van Vermeulen spelen met de zintuigen en de perceptie van de kijker. In de immersieve installatie *Chasing The Dot* spoelen verschillende lichtkleuren over je heen tot er een stip verschijnt. Wie de stip probeert te pakken, komt bedrogen uit. Hij is niet tastbaar in de fysieke werkelijkheid, maar bestaat ook niet op een scherm. Het werk is een spel van ongrijpbaarheid en het najagen van iets dat je niet helemaal kan bevatten; de *dot* bestaat enkel op je netvlies en in je hoofd.

Ook in *You Are Here* verschijnt en verdwijnt zo'n stip, maar hier krijgt deze wel een materiële vorm, zij het een kleine en bevreemdende. Op een ronde schijf van polyesterhars is een opeenvolging van gekleurde cirkels te zien. De cirkels vormen zich om de stip in het midden, worden steeds breder tot de kleuren veranderen van lichtblauw naar intens roze en geel. De randen van de cirkels zinderen van felheid en focussen is lastig; de stip speelt met je ogen en ook het nabeeld verspringt steeds van plek. Dan vouwt het beeld zich weer in elkaar, de ringen worden naar het midden gezogen. De stip krimpt langzaam van groot naar klein tot een heel klein puntje dat bijna helemaal in het niets verdwijnt.

Josien Beltman, conservator moderne en hedendaagse kunst bij het Rijksmuseum Twenthe, vertelt dat Vermeulen in zijn werk natuurkundige fenomenen en onze perceptie daarvan onderzoekt. Hij is met name geïnteresseerd in de manier waarop zulke fenomenen invloed hebben op je beleving en hoe die waarneming gemanipuleerd kan worden. In die zin gaat Vermeulens werk vooral over onze perceptie van de wereld. 'Vermeulen speelt met het idee van verschijnen en weer verdwijnen, met het ongrijpbare, en met alles wat dat teweegbrengt in je hoofd. De stip in de installatie *You Are Here* bestaat in de fysieke werkelijkheid, maar verandert steeds van gedaante, van kleur en van vorm en lijkt zo te verdwijnen', legt Beltman uit. 'De vraag die Vermeulen stelt in zijn werk is of we onze zintuigen kunnen vertrouwen. Kunnen we de werkelijkheid überhaupt doorgronden? Het antwoord is nee, natuurlijk niet, maar het is wel heel leuk en uitdagend daarover na te denken.'

You Are Here is het derde werk van Vermeulen dat het museum heeft aangekocht. In 2018 kocht het Rijksmuseum Twenthe al het werk *10 Meters of Sound* (2018) en in 2021 *Mreee's: Seeing Sea* (2020). Beide werken zijn onderdeel van Vermeulens onderzoek naar 'moiré': het langs en over elkaar heen schuiven van patronen en rasters waardoor optische illusies, maar ook vervreemdende percepties van de ruimte ontstaan. *You Are Here* bevraagt op eenzelfde manier waarneming en werkelijkheid, maar dan vanuit Vermeulens onderzoek naar de werking van licht en kleur. De drie werken passen in de collectielijn 'Ik speel, dus ik ben', een programmalijn waarin kunstenaars centraal staan die via een speelse en onderzoekende houding fenomenen in de ons omringende wereld verkennen. Bovendien, vertelt Beltman, is er met de aankoop van dit derde werk een ensemble ontstaan in de museumcollectie waarmee deze drie belangrijke pijlers uit Vermeulens oeuvre vertegenwoordigd worden.

'De museumcollectie reikt van de Middeleeuwen tot nu, het zit als het ware in het DNA van het museum dat we zowel klassieke als actuele kunst in huis hebben', vertelt Beltman. 'We zoeken in onze presentaties naar manieren om oudere en nieuwe werken uit de collectie te combineren. Zo wordt Vermeulens *10 Meters of Sound* nu gepresenteerd naast werk uit het depot, zoals de op-art werken van Franse kunstenaar François Morellet die ook speelt met geometrische vormen en de beleving van de toeschouwer. Op die manier hopen we nieuw licht te schijnen op oudere werken door ze in een hedendaagse context te brengen, waardoor het een andere betekenis krijgt. Dat geldt evengoed andersom. Ook nieuwe werken krijgen door zo'n samenhang een andere lading.' Op die manier sluit de aanwinst van Vermeulens *You Are Here* niet alleen mooi aan op de collectielijn 'Ik speel, dus ik ben', maar geeft het bezoekers ook een nieuwe perceptie van de museumcollectie én van de wereld om hen heen.

Petra Boonstra is beeldend kunstenaar en curator